

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 szombat utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállal közelet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, nov. 19.

A kivándorlás.

(K. Ö.) Előttünk van két statisztikai kimutatás. Az egyik az Egyesült-Államok kivándorlási bizottságé, a másik az antverpeni osztrák-magyar konzulé. Mindkettő a kivándorlással foglalkozik. Csak hogy más és más módon.

Az Egyesült-Államok kivándorlási bizottságának kimutatása száraz statisztikai adatokat tartalmaz, melyek megdöbbentő képét tárják elénk Ausztria és Magyarország kivándorlásának. Ezt a megdöbbentő képet az antverpeni konzul jelentése sem tudja elhomályosítani, oly kommentárokat fűz azonban jelentéséhez, melyek nagyon is alkalmasak arra, hogy a valóságnál kevesebb fontosságot tulajdonítsunk a kivándorlás kérdésének. Nemzeti szempontból ezt helyesíteni kell.

Lássuk előbb az Egyesült-Államok kivándorlási bizottságának jelentését. E szerint a folyó év első negyedében New-Yorkon keresztül az Egyesült-Államokba 84,073 európai vándorolt be. A bevándorlottak legnagyobb része — 23,360 férfi és 6585 nő, — tehát több mint egy harmada Ausztria és Magyarországból került. Ausztria és Magyarország tehát az Amerika felé irányuló kivándorlásnál az első helyet foglalja el. Mégis azzal a különbséggel, hogy amíg Ausztriából leginkább csak Amerikába vándorolnak ki, addig Magyarországból másfelé is, különösen Romániába. A fennebbi adatok,

kapcsolatosan kivándorlásunk irányával, eléggé bizonyítják a kivándorlásnak, mint a nemzeti erőhanyaglás elsőrangú tényezőjének fontosságát.

Lássuk most az antverpeni konzul jelentését. E szerint az 1899. évben az ottani kikötőn át 26,835 egyén és ezek közül 12,705 osztrák és magyar alattvaló vándorolt ki, vagyis 6825 egyénnel több, mint az előző évben. A kivándorlók között legtöbb a galicziai zsidó és Magyarország szláv nemzetiségei. A konzuli jelentésben természetesen nem a kivándorlók száma az, a mi figyelmünket megragadja, mert a kivándorlás leginkább a hamburgi kikötőn át történik, hanem az a kommentár, melylyel a konzul jelentését kíséri.

E szerint a nagy kivándorlásban semmiképen sem rejlik nagy veszély, mert a kivándorlók túlnyomó része a szegény néposztályhoz tartozik, mely a kivándorlási minimumon felül semmit sem visz magával. Amerikában pedig nagy béreket kapnak, mit félre tesznek s tőkét gyűjtve, csaknem *kivétel nélkül* haza térnek, hogy kis fekvőséget vásárolva, otthon éljék le napjaikat. Ebből a konzul arra a következtetésre jut, hogy minden nagyobb arányú kivándorlásnak hasonló arányú visszavándorlás a következménye, hogy tehát a nagy kivándorlásban semmiképen sem kell nagy veszélyt látni.

Nem nézünk utána a sematizmusban, ki is az az antverpeni konzul, mert annyi bizonyos, hogy nem árul el valami nemzeti érzést az a mód, melylyel a kivándorlás nagy kérdésén átsiklik.

A kivándorlók nyomora, erkölcsi és anyagi züllésük, a honmaradottak szenvedései, a munkaerő fokozódó hiánya, mind oly dolgok, melyek a bürokratizmus előtt ismeretlenek, vagy számba nem vehetők. Abból, hogy a hajózási vállalatok a visszavándorlást is számba veszik, arra a következtetésre jutni, hogy a kivándorlásnak hasonló arányú visszavándorlás a következménye, igen naiv felfogásra vall, ha ebből arra kelljen következtetni, hogy a ki pl. Magyarországból vándorolt ki, az ismét Magyarországra vándorol vissza.

Azután azzal a tőkegyűjtéssel is furcsán vagyunk. Igaz, hogy az európai és amerikai bérvizonyok között nagy a különbség, csak hogy ezt a különbséget ismét ellensúlyozzák a nehezebb megélhetési viszonyok. Éppen a magas bérek azok, melyeknek hangoztatásával lehet a tudatlan munkás elemet kivándorlásra bírni. De hogy ezek a kivándorlás erkölcsi motívumául nem szolgálhatnak, bizonyítja az a körülmény, hogy hány magyar kivándorló pusztul el magas bérek dacára. Amerika gyáraiban és hány kénytelen a legnagyobb nyomoruság között a konzulok segítségével visszavándorolni, — tőke nélkül, de gazdagon tapasztalatokkal és tudatával annak, hogy szerény kenyeret a haza is tud adni.

A kivándorlás kérdését bürokratikus jelentésekkel nem lehet eltemetni, különösen az idej esztendő után, mely a kivándorlók nagy számát tekintve, pártját ritkítja. A sok tanácskozásnak, mely ebben a kérdésben folyik, végre oly eredményének kell lenni, mely egy helyesen

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kirándulás Capri szigetére.

Írta: B.

Nápolyi tartózkodásomnak mindjárt a második napját arra használtam fel, hogy a világ híri Capri szigetre ránduljak ki.

Már ekkor észrevettem — azonban már későn, hogy mily nagy hibát követtem el az által, hogy Nápolyban egész tartózkodásom idejére a hótélben szobát béreltem, — a mi nem csak sok kényelmetlenséget és idővesztést okozott, hanem egyszerűen meglehetősen anyagi veszteséggel is járt, — mert kirándulásaimból mindennap este vagy visszatérni kényszerültem Nápolyba, vagy ha ezt nem akartam, ott a hol ép voltam szobát kellett bérelnem, a mi természetesen dupla költséggel járt.

Tudvalevő dolog, hogy nem Nápoly maga a vonzó, hanem főleg a környéke, a hatalmas félkör alakú nápolyi öböl, — melynek körülből a közepén emelkedik ki méltóságát teljesen a füstölő Vesuv, ettől jobbra és balra terület

nek el pedig azok a csodás szép vonzó helyek, mint Pozzudi, Bajac, Sorrentó, Amalfi stb.

Mindenkinek ajánlhatom tehát, a ki Nápoly környékét megnézni akarja — az ne béreljen szobát, hanem csak nagy podgyászait hagyja vissza Nápolyban, — és úgy kezdje meg körutját egy kis kézi táskával, vagy az egyik vagy a másik végén az öbölnek, így aztán 8—10 nap alatt mindent kényelmesen megnézhet.

Hotelünk meglehetősen messze levén a Castel del'Ovo-tól, honnét a hajók Capri szigetére indulnak, már jókor fel kellett kelniünk, hogy idejére a kikötőhöz érkezzünk. Egy kissé el is későtünk, úgy, hogy épen csak annyi időnk volt, hogy egy kis lélekvesztővel a hajóra tudtunk jutni. — Szóval mint az olasz is mondja, »a tempó« érkezünk meg, — mert a mint a földéltre léptünk, a hajó azonnal indult is. Itt ismét az a tarka kép tárult szemünk elé az idegenekre vonatkozólag, melyet előbbi tárczámban említettem.

Élesen meg lehetett különböztetni az egyes nemzetiségeket egymástól. Voltak itt spanyolok, francziák, németek, perzsák, sőt egy japáni familiát is láttunk.

Az angolokat nem is említem, mert azokkal mindenütt találkozunk. Persze itt is ők utaztak a legnagyobb kényelemmel — inasokkal, tetőtől talpig hófehér ruhában és látható kényelemmel, hanyagul hevertek végig a fedélzeten levő kényelmes vászonszékeken — nagy meglepéssel nézve, hogy mint teszik fel podgyászait, mely a kofferek egész tömkelegéből állott, a hajóra.

Remek szép idő volt. A felkelő nap vörös képe káprázatosan tükröződött vissza a végtelen tenger világoskék színű sima tükrén.

Egész csendes volt a tenger mikor elindultunk, úgy, hogy az egész nápolyi öböl visszavükröződött benne — a Vesuv is csak alig láthatóan eresztette a füstöt magából.

Néma csend uralkodott, akár egy templomban, csak a hajógép egyhangú zakatolását lehetett hallani. Mindenki a természet e fönséges alkotásait bámulta. — Egyszerre vége lett azonban e hangulatos néma csendnek, mert alig egy háromnegyed óra múlva a kikötő elhagyása után a hajó annyira ingadozni kezdett, a földközi tenger hatalmas hullámain, hogy kivétel nélkül mindnyájan rosszul lettünk.

Fényképészeti műterem áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy **fényképészeti műtermemet** az ideiglenesen, a régi reáliskola épületéből

a városi „Bazár“ épületbe

(Fő- és Apáczai-utca sarok)

helyeztem át, hol műtermemet a legkényesebb igényeknek is megfelelően egészen újonnan rendeztem be s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy **chromo, aquarell-**

platinotipió képeket vizittől egész életnagyságig művészi kivitelben állíthatok elő.

A n. é. közönség kegyes pártfogásáért esdve, ma-radtam alázatos szolgálója

Lojanek János utóda: **MARKELY JÁNOS,**
 fényképész.

felfogott kivándorlási politikában nyilvánul. A kivándorlók sorsát a haza tartja a kezében, hogy a kivándorló, bár idegen földön, a haza fiának érezhesse és vallhassa magát.

A kínai expedíció költségei.

Mint értesültünk, monarchiánk költségei a kínai expedícióból kifolyólag eddigelé mintegy 6 millió koronára rugnak, melynek fedezésére a közös kormány a delegációktól póthitelt fog kérni azzal az indokolással, hogy Ausztria-Magyarország — ha csak igen korlátolt mértékben is — nagyhatalmi állásának megfelelőleg kénytelen volt Kínában lévő alattvalóinak védelmezéséről gondoskodni.

A néppárt sikere.

A magyar országgyűlés legfiatalabb pártjára a néppártra a valóságnak megfelelőleg alkalmazható az, a mit a pálmára mondanak, hogy t. i. sub pondere crescit. Még a hajdani antisemita pártot sem ültették annyira, mint a néppártot, mely szemben találta magát a kormányhatalom minden félelmetes író eszközét, — gunyt, megvetést, mellőzést, oldaltámadást, szenvedett az ellenzéki pártoktól s nem kimélték jó barátai, jóakaró tanácsadói sem.

S'ime most, a negyedik ülészak bezárása alkalmával, nyílt ellenfelei is kénytelenek beismereni a néppárt nem kicsinylendő sikerét.

A kormányhoz egyik közel álló lap, a »Politikai Hetiszemle« tegnap számában ezeket írja a néppárt sikeréről:

»Erthető érdeklődéssel tekint mindenki a néppártnak a választásokon elérendő sikerei elé, mert hogy ez a párt az új választásokon jelentékeny mértékben szaporodni fog, az aligha szenvedhet kétséget. A néppárt egyetlen pártja az országnak, mely meg lehet elégedve a végnapjait élő országgyűlésen elért eredményeivel. Ha meggondoljuk, hogy az országgyűlés kezdetén kvazi még parlamenti pártnak sem akarták elismerni ezt a pártot, s igen sokan rossz néven vették Bánffyótól, hogy Rakovszkyt megválasztotta a ház egyik jegyzőjének, s most

négy év után azt látjuk, hogy Szilágyi Dezső egyedül ezt a Rakovszkyt tartja magához illő ellenfélnek, s hogy oly kényes és nagyfontosságú kérdésben is, milyen a trónöröklés kérdése, a néppárt irányító befolyást gyakorolt a napokon át folyó vitára, azt kell mondanunk, hogy a néppárt csakugyan meg lehet elégedve ezzel az eredménnyel.

A Petőfi-társaság Vörösmarty ünnepélye.

A Petőfi-társaság vasárnap délelőtt tartotta meg az Akadémia disztermében Vörösmarty Mihály születése századik évfordulójának ünnepélyét.

Az ünnepély első pontja *Bartók* Lajos elnöki megnyitó beszéde volt. A lendületes beszéd szenvedélyes hangjai magukkal ragadták a közönséget és riadó lelkes taps támadt nyomán, mely csak akkor csillapult le, mikor *Zichy* Jenő gróf alakja tűnt fel a szószéken. A népszerű főur érczes hangon mondotta el beszédét.

Zichy Jenő gróftól erősen megtapsolták. Rokonszenvesen fogadták az »Egyetemi kör« elnökének, ifj. *Mihályi* Péternek a beszédét is, melyben Vörösmartyt, mint az ifjuság költőjét dicsőítette. Végül megígérte, hogy az ifjuság is leteszi majd a szobor lábához kegyelete köszoruját.

Már megjelenésekor tapssal üdvözölték Ábrányi Emilt: aki Hazádnak rendületlenül című költeményét szavalta el nagy hatással. A költemény Vörösmarty eszméivel foglalkozott, melyek szívünkbe vésődtek és . . .

»Mig bennünk szív lesz, hogy szeretni tudjuk,
Mig érezzük, mi a valódi szép,
Mig büszkeségét gyáván eldobálva
Meg nem tagadja önmagát a nép . . .

Mig nem leszünk olyanná mint a holt víz,
Mely északon örök fagypontra hül:
Nagy, szent hűséget esküszünk lobogva
Neked, s hazádnak rendületlenül !«

A szép költemény nagy hatást keltett és a költőnek többször kellett megjelenie az emelvényen, hogy a tapsokat megköszönje.

Ezután *Somló* Sándor, a Nemzeti Színház művésze szavalta el Vörösmartynak »A vén cigány« című költeményét. Művészi, mélyen átértett felfogása, előadásának heve méltó volt a költeményhez és hatása is nagy volt. A közönség zajos tapssal köszönte meg a szép előadást.

Most a nap eseménye következett: *Jókai* Mór lépett az emelvényre. A karzatról és mindenünnen elemi erővel zugott fel a taps, mikor az ősz író-király szép alakja föltűnt a felolvasó asztalnál. Sokáig tartott, míg Jókai szóhoz juthatott. Ekkor az ő sajtósága, szívhez szóló, mély hangján megkezdte felolvasását.

»Vörösmarty apánk« a címe és szól a nagy költő jelleméről és személyiségéről és költészetéről. Érdekes, hogyan mondja el Jókai Vörösmartyval való ismeretségét:

Még én akkor jogtanuló diák voltam, mikor Vörösmarty már a magyar költők atyja volt. Atyai gondoskodása kiterjedt az egész fiatal és színművészeti társaságra. Esténként összegyűltek a »Csigában« (az egy kurta vendéglő volt a Rózsatéren). Itt az idej karcos mellett oktatta Vörösmarty az író újonczokat, a színészet pályatorzóit a versírás, a szavalás mesterségébe; meg is vendégelte őket saját maga készítette pezsgővel, a melynek az a jó tulajdonsága volt, (ahogy ő maga mondá), hogy mentől többet ivott belőle valaki, annál józabb lett tőle.

Mikor a juratériára felkerültem Budapestre, Vörösmarty odahívott magához. Gyerek voltam még, egy névtelen semmi. Ő pedig már akkor a tudományos akadémia rendes tagja, hírneves költő, egyike a drámai bírálónak, a kik élet és halál fölött, — sőt örökélet és örök halál fölött itélkeztek.

És ez a nagy elme, ez az országvezető lángész nem sajnálta tőlem, az észrevétlen pártánytól a maga atyai tanácsadását. Előhozatta az akadémia irattárából a kitüntetett drámámat, felfedezte előttem annak a hibáit, hiányosságait, meglevédeseit s aztán összeült velem a saját uri-utczai lakásán és segített az egész drámai költeményemet hosszú estéken át, újból átdolgozni.

Már több ízben tettem tengeri utat, de ez alkalommal kaptam meg először a tengeri betegséget, melynél kellemetlenebb valamit egyhamarjában elképzelni sem tudok.

Körülbelül egy fél óra hosszáig tartott ez a kínos állapot és a nem valami esztétikus látvány.

Nemsokára azután jobban lettünk és kezdtek a kedélyek is fölvidulni a kiállott kellemetlen betegség után. — Volt is aztán keletje a fedélzeten jó borsos áron kínált cognaknak, marschalának és fagyaltknak.

Beszélték, hogy a szokatlan nagy himbálózásban a hajóskapitánynak is volt egy kis része egynegyed fordulattal a hullámok ellenében — mint nagy hajókon tényleg praktizálni is szoktak, különösen ugy ebéd idejében, ugy, hogy 100 utas helyett csak 50-re főznek például, mert biztosan tudják, hogy talán még annyianak sem lesz kedve étkezni. Az étkezésért a pénzt azért természetesen már előzőleg hűségesen beszédk.

Mellékesen akartam itt ezt megemlíteni, mert szóba került is a fedélzeten — mikor a cognakot kínálták a hajó elegáns de inpertinens pinczérei.

Én el is hiszem, mert roppant furfangos nép ám az olasz. Jelen esetben azonban mivel az ut rövidege miatt ebédre nem került sor, más célja volt a szokatlanul nagy hullámozásnak, t. i. az, hogy minél több cognak és marschala fogyjon el, — és ez a cél fénye-

sen el is lett érve, — mint már előbb említettem.

Nemsokára kitűnően éreztük magunkat, ugy, hogy a mind inkább szebb panoráma bámulása közben el is felejtettük, hogy rosszul is voltunk.

E hangulatot felhasználva az olasz énekesek és muzsikuskok a fedélzetre vonultak, hol lágy olasz dallamokat játszottak és énekeltek.

Ez valóban varázsszerűen hatott ránk! — Egy tündérorszában éreztük magukat — s oly bájos és kedves volt minden körülettünk. Hajónk alig érezhetően ringatózott a fénylő egészen világos kék színű tenger hátán, — a légvalósággal balzsamos volt a már nem messze fekvő sorrentoi partokon elterülő narancs és citrom erdők illatától, míg hátunk mögött lágyan csendültek meg Santa Luccia akkordjai.

Sohasem fogom elfelejteni ezt az utat, oly kellemes és különös benyomást gyakorolt reám!

Álomszerű merengésünket a hajó éles füttyölése zavarta meg egyszerre.

Sorrentóba érkeztünk, melyről majd később emlékezem meg.

A hajó néhány perczre kikötött, hogy azok kik e bájos fekvésű tengeri fürdőbe igyekeztek, leszállhassanak és vizont az esetleges sorrentoi utasok, kik a világhírű Capri szigetére óhajtanak menni, a hajóra szállhassanak.

Ezen 25 kilométer ut megtevése után, már csak 10 kilométer távolságra voltunk Capri

szigetétől, mely mind jobban látható lett a mint a tengerből falmeredékszerű sziklaival kiemelkedik.

Egy rövid óra múlva szép olasz énekek kíséretében kitűnő hangulatban, közvetlen Capri szigete mellett ismét kikötött hajónk ugyanazon célból, mint Sorrentóban. Egész raja a különböző hotelek bárkájának, vette körül hajónkat, hangosan kiáltozva a hotelek czimeit. — Nagy sürgés-forgás keletkezett ekkor, mert sokan le is szálltak, tudniillik azok, kik több napi tartózkodásra jöttek Capri szigetére és így lesz idejük máskor is megnézni a kék barlangot.

Ezen kép is igen érdekes látványt nyújtott, a mint egyesek félve szálltak le a kis lélekvesztőkre, melyek ugyancsak ringatóztak az azurkék tenger hátán. Ilyen szép tengert még nem láttam! A víz ragyogó világos azurkék színű, és a mellett kristály tiszta, ugy, hogy egész jól lehetett látni a partok közelében a tenger fenekére, hol a lakosság azokat a remek, koralokat halássza, melyekkel az idegeneket azonnal elárasztják, mihelyt a partra száll.

A tenger mélysége itt, már a partok közelében is 4—500 méter. Annál inkább bámultuk tehát a kis halász kölykök ügyességét, a mint a hajó fedélzetéről bedobott pénzdarabokat a tengerből szájukban tartva kihozták.

Egész csomó ilyen gyerek vette körül hajónkat, a vízben lubiczkolva és pénzért ordítva, biztosítva az utasokat, hogy próbáljanak lirát bedobni, azt is ki tudják hozni.

Leirhatatlan lelkes ünneplés követte a felolvasást. Perczekig tombolt a taps, harsogott az éljenzés és Jókai aig győzte köszönni. A tapsviharnak Koroda Pál megjelenése vetett véget, a ki így kezdte ódját:

Hős csatában fényes győzelmekre
Hirtelen jött nagyszerű halál.
És a nemzet fegyverét elejtve
Néma gyászban már dermedten áll.
De a költő vésnél szilajabban
Zengi el nagy lelke bánatát
És hangjára az alélt megmoccan,
S a sajtó kint véle érzi át.

És ez érzés, ez az égbe szólva,
Lázadó, bösz, forró fájdalom
Tartott éltet a merev tagokban
És soká e közben élt a hon
Igy éleszti fél hónap a költő,
De bajától szive szakadott
És kitört mély sóhaja a végső:
»Lesz-e még, oh lesz-e hajnalod?»

És e sóhaj visszacseng szívünkbe,
Véle kezdjük: »Óh mi látnokunk,
Árad-e még áldás küzdelmünkre?
Eljövend-e majdan hajnalunk?
Az a hajnal, melyért égbe szállva,
Megdicsőült lelked epedett?
Hatalomnak, üdvnek napvilága
Bérgyogja-e még népedet?»

A költemény Vörösmartyval így végződik:
Lesz még egyszer ünnep a világon!

A szép költeményt tapssal és éljenzéssel fogadták.

Végül Bartók Lajos köszönte meg a közönségnek megjelenését és figyelmét. Ezzel az ünnepély véget ért és a közönség széteszolt. A fiatalság lelkesen ünnepelte még Jókai Mórt és Wlassics minisztert is.

Budapest, nov. 19. (Saj. tud. táv.)

Vörösmarty születésének mai századik évfordulóján Széll Kálmán miniszterelnök neje és Vörösmarty Béla államtitkár felvirágozták a nagy költő kerepesi-uti temetőben levő síremlékét. A fejrmegeyi kör pedig küldöttséggel koszorút helyeztetett a síremlékre.

Egy rövid negyed óra múlva végre a világhírű kék barlang előtt vetett horgonyt hajónk, melyet valósággal megrohantak a kis lélekvesztők, melyeken a barlangba bemenni kell. Legfeljebb 2 embernek szabad beülni egy ilyen kis csónakra. A barlang szája körülbelül 1 méter magas, úgy, hogy mikor odaér a csónak, egész le kell feküdni a fenekére és csak bent a barlangban lehet ismét felemelkedni bámulni a természet e csodás játékát.

A barlangot csak a jelen század elején fedezte fel Kopisch német költő, — az egész nem nagy, mindössze 13 m. magas és 50 m. hosszú és körülbelül ugyanilyen széles.

A hatás azonban leirhatatlan!

A víz ragyogó kék színű, és úgy néz ki, mintha alulról lenne vilannyal világítva, a kéz, vagy bármely más tárgy a vízbe mártva tiszta fénylő ezüstnek tűnik fel. A pénz halászó gyerekek itt is produkálják magukat és valóban remek látványt nyújtanak, mikor a vízbe ugorva, a víz cseppek felcsapódva a mistikus kék világításban, mint megannyi ragyogó gyöngyszemként tűnnek fel.

Fél órai tartózkodás után a hajóval visszatértünk Capri sziget kikötőjéhez, hogy a rendelkezésre álló néhány órát ezen nevezetes sziget megtekintésére fordítsuk.

A villásreggeli után, melyet egy magyar vendéglőben költöttünk el, kocsira ültünk, hogy a nevezetesebb helyeket megnézzük.

Az egész Capri sziget nem nagy, mindössze 15 □ köbm. területet foglal el. Már a régi római császárok kedvencz tartózkodási helyét képezte ezen vadregényesszikiasziget — Augustus és Tiberius császár

Automobil közlekedés Debreczen és Nagyvárad között.

— Értekezlet a városházán. —

Már többször megemlékeztünk arról a mozgalomról, a melyet Debreczenben dr. Bárdy József ügyvéd indított, a czélból, hogy Nagyvárad és Debreczen között automobil kocszi közlekedést létesítsen.

Azt ma már mindenki elismeri, hogy az automobil kocsinak nagy jövőjük van; de a tervbe vett közlekedést nem általános szempontból, hanem a helybeli körülmények figyelembe vételével lehet és kell elbírálni.

Ilyen szempontokból nézve a dolgot, nem bizunk teljesen a tervbe vett vállalat sikerében. Részint az értekezleten elmondottak szempontjából, részint azon okból, mert teljesen nem áll az, hogy az utnál megnyert idő fogja csábítani a közönséget, — hisz a vasuti vonat is pár óra alatt közvetíti a személy közlekedést Nagyvárad és Debreczen között.

Igy vagyunk a viteldijakkal is. A mozgalom propagálásánál azt állítják, hogy 50%-al olcsóbb lesz a közlekedés, mint a vasuton. De hát csak csupa I. és II. osztályu utasokra számítanak; hisz ezek nem nézik annyira a csekély külömbözetet, mint inkább a vasuton elérhető nagyobb kényelmet. Hisz a tulnyomó többség a III. osztályu utasokból kerül ki, ezek pedig négykoronánál olcsóbban elmennek Debreczenbe a vasuton.

Nem találjuk továbbá sehol nyomát annak az adónak, amit a társaság okvetlen fizet a jövedelem után s utadó sincs felszámítva, már pedig alig hiszszük, hogy az állam a debreczen-nagyvárad állami ut használatáért ne követeljen semmit.

Végül még nem találunk csak említést sem arról, hogy milyen kocsikban lesz télen, hófúvások idején a közlekedés. Mert az eddigi bemutatott kocsik éppen jók lesznek arra, hogy megfagyjanak benne az utasok.

A város vezetőségének pedig kötelessége szigoruan felügyelni arra, nehogy a létesítés esetén Nagyvárad város belterületére, bár a

villája romjait még most is egész jól lehet látni egy szédítő magas szikla csucson a tenger partján, honnét annak idején Tiberius a áldozatait dobatta le, most pedig ugyan ezen a helyen a festői Tarantella nemzeti tánczban gyönyörkedhetik az idegen.

A sziget felső oldalán pedig vadregényes szikla szakadékok között a Barbarossa lovagvár romjai hirdetik a rég letűnt dicsőséget.

A sziget szépségeiről és nevezetességeiről lapokat lehetne még írni — oly érdekes dolgokat talál itt az ember.

Valóban nem is utolsó dolog itt néhány hetet eltölteni.

Meg is látszik a szigeten az idegen forgalom hatása mindenütt. — Mintegy 20 legmodernebbül berendezett Hotel közt válogathat az érkező idegen.

A fővároson »Capri«-n kívül még egy falujaván a szigetnek »Anacapri«, ha ugyan faluknak lehet ezeket csak nevezni, mivel például Capriban a legmodernebb, villanyval világított kereskedésekre akad az ember, hol kezdve a legszükségesebb dolgoktól — a legnagyobb és pazarabb luxus tárgyakig minden kapható.

A lakosság a koráll és szivacs halászaton kívül olaj, bor és déli gyümölcs termeléssel és fa-mozsák dolgok készítésével foglalkozik.

Szóval a kis Capri sziget egy igazi paradicsom, melyből mikor búcsuznom kellett, az előbb említett német költő Kopisch szavait ismételttem: »Ilyen tündéri szép és csodás helyet az Ur Isten is csak jókedvében teremthetett!«

legrövidebb utra is engedélyt nyerjen a vállalat, mert ez pár száz család existenciáját fenyegetné s azonkívül konkurrencziát támasztana a létesítendő villamos vasutnak.

*

Az értekezlet lefolyása a következő volt:
Dr. Bulyovszky József elnökölt.

Jelen voltak:

Beöthy László főispán, Papp János megyei főjegyző, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, dr. Hoványi Gyula, Sipos Orbán, Száhlender Károly, Némethy Károly, Mezey Mihály, Janky József, Mayr Sándor, Czeglédý Sándor, Czeglédý Jeremiás, Léderer Dávid, Schvarcz Antal, Weisz Mór, Szűcs István, Ternyei Antal, Daday József, Weisz Károly, Milibák József, dr. Moskovits József, Pekanovics Imre, dr. Sarkadi Lajos, Glac Antal, Géczy Lajos, Kugler Albert, dr. Kurländer Ede, dr. Molnár Imre, Serényi Gusztáv, Déry János, Szokoly Tamás, Busch Dávid, dr. Papp Coriolán, Pallay Lajos, Farkas Izidor, Gábel Jakab, dr. Bozóky Béla, dr. Márkus László, dr. Friedländer Sámuel, dr. Munk Béla és Berger Dániel.

Elnöklő polgármester az értekezletet megnyitván, köszönetet mond a megjelenteknek az érdeklődésért, majd kifejti, hogy a tervbe vett debreczen-nagyváradí automobil közlekedés létesítése szempontjából hirta össze az értekezletet. Felkéri dr. Bárdy József debreczeni ügyvédet, hogy az ügyet ismertesse.

Dr. Bárdy József, a mozgalom megindítója beszédében az automobil fontosságát ismerteti, mint a jövő közlekedési eszközt mutatván be, mely nem szorul sinre, nem igényel nagy befektetést és mint közlekedési eszköz első helyen áll. Az automobil idő és pénz megtakarítást jelent. A nagyvárad-debreczeni vonal ellen egyedül a vasuti összeköttetést, a naponkénti ötszörös közlekedést lehet felhozni. De tekintetbe véve azt, hogy a létesítendő vonalon többször, alkalmas időpontokban fog az automobil közlekedni és ugyiszólván félárért, — a kettő között az előny mindenestre az automobil illeti. Mint a közlekedésre rendkívül fontos körülményt említi fel azt, hogy Nagyvárad-B.-Ujfalu és B.-Ujfalu-Debreczen között szintén külön járatot fognak alkalmazni. Végül kéri, hogy mondja ki az értekezlet, hogy az automobil közlekedés létesítését közérdekűnek és szükségesnek tartja s hogy a kérdés tanulmányozására egy szűkebb körű bizottságot küld ki.

Dr. Friedländer Sámuel helyesli az automobil behozatalát, de legalább a főbb elvekre állapodjon meg az értekezlet s az albizottság aztán azon az alapon működjék. Bizonyos impressziókat előad. Udvozli az automobil, mint a jövő közlekedési eszközt, de más kérdés az, hogy Nagyvárad városa hozzájárul-e? Mert abból, hogy ide terjesztették a kérdést azt látja, hogy Nagyváradtól is várnak hozzájárulást. Kell is hozzájárulni a városnak, de akkor joga van bíráltni is. Monopoliumot nem kaphat az alakulandó részvénytársaság s mi történik akkor, ha egy más társulat felényi tőkével fél áron szállítja az utasokat; akkor ez a társaság tönkre megy. Attól tart továbbá, hogy Nagyvárad belterületére is be akarják az automobil hozni és ez aggálylyal tölti el. Semmi körülmények között nem tartja megengedhetőnek, hogy konkurrencziát csináljon egy még meg sem levő villamos vasutnak. Ha másként a kérdésfinansziális része eredményesnek bizonyul, a város sem tagadhatja meg az anyagi támogatást.

Dr. Márkus László elfogadja a dr. Bárdy József javaslatát. Bíráltnba és részletekbe nem megy, de helyesli, hogy egy szűkebb bizottságot küldjenek ki amely megvitassa a felmerülhető aggályokat.

Dr. Moskovits József egyik javaslatot sem fogadja el. Itt tulajdonképen egy részvénytársulat alakításáról van szó s csak részvények jegyzésére van szükség. Különbben örvendene, ha a terv sikerülne.

Hlatky Endre azt kérdi, hogy mi czélja lehet a bizottság kiküldésének. Csak az, hogy részvénytársaságot alapítsanak. Mit vitatnak? hogy mily gyors s mibe kerül, de ez technikai dolog. Mi czélból megy ki a bizottság? Han-

gulatot akar kelteni. A feltüntetett 16% tiszta nyereség sok esélytől függ. A államvasut, vagy még inkább az engedélyezett debreczen-nagyvárad villamos vasut, ha kiépül, tönkre teszi az automobil társaságot. Azt látja, hogy külföldön, hol el van terjedve, csak helyi közlekedésre használják az automobil, de nagyobb távolságra sehol. Most kötelességük az értekezlet tagjainak véleményüket megmondani. Aki hisz benne, ám menjen bele a társaságba, de ez a város ahol már annyi vállalattal megjárta, nem mehet a dologba. Ő nem bizik a sikerben s ezért nem is áldoz rá, de ha létesítik, üdvözölni fogja. Reménysége azonban nincs.

Dr. *Bárdy* József azt fejtegeti, hogy most csak arról van szó, hogy közérdek az automobil közlekedés Debreczen és Nagyvárad között, a további a szűkebb bizottság dolga, a mely elé teljesen objectiv adatokat fog terjeszteni. Ép így objectiv kritikát kér s a bizottságot alakítsák meg.

Dr. *Sarkadi* Lajos befejezettnek tartja azzal az ügyet, hogy mindannyian közérdekűnek tartják. Praktikus haszna nincs a bizottság kiküldésének, mert a tervbe vett részvénytársaságot akként kell megalakítani, amint azt a kereskedelmi törvény előírja.

Dr. *Hoványi* Géza is osztja azt, miként az értekezletnek az a célja, hogy propagandát csináljanak, előkészítsék a hangulatot. Teljesen osztja a Hlatky Endre véleményét, s neki is vannak aggályai, ismervé Nagyvárad anyagi helyzetét. A kísérletet ám megtehetik, veszély nincs a bizottsággal. Ha a szakértőkből álló bizottság megvizsgálja a tervezetet és jónak találja, válaszolni fog a közönség, hogy támogatja-e. Hogy milyen lesz a forgalom az a jövő titka. Kevesebb lenne a kényelem, de ezzel szemben időmegtakarítás és 50% árkülönbség áll fenn. Nem lát okot, hogy miért ne küldjék ki az albizottságot, a többi a közönség dolga. Helyesli a polgármester eljárását, hogy az értekezletet összehívta.

Ezután dr. *Bulyovszky* József elnök kimondotta, hogy az értekezlet a közérdek szempontjából kívánatosnak tartja az automobil közlekedés behozatalát Nagyvárad és Debreczen között s bizottságot küld ki, amelynek tagjait az előadó jelöli ki.

Ezzel véget ért az értekezlet.

Az Örökimádás templom bizottság közgyűlése.

Az *Erzsébet királyné* emlékére emelendő Örökimádás-templomközponti bizottsága tegnap délelőtt, felejthetetlen Erzsébet királynénk nevenapján emlék-ünnepet rendezett, melyet ünnepi gyűlés követett. A szakadó eső dacára előkelő közönséggel telt meg az angol kisasszonyok temploma, hogy részt vegyen a szent misén. Ott voltak: *Császka* György érsek, *Zichy* Nándor gróf, *Zichy* János gróf, *Zichy* Aladár gróf, *Szapáry* István gróf, *Czirák* Béla gróf, *Hugonnay* Béla gróf főispán, *Jankovics* István főispán, *Márkus* József főpolgármester, azután a budapesti klérus előkelőségei teljes számmal és a katolikus tanintézetek meg jótékony egyesületek képviselői. Az arisztokrácia hölgytagjai közül ott láttuk *Pallavicini* Edéné grófnőt, az egyesület elnöknőjét, *Zichy* Nándorné grófnőt, *Wenckheim* Frigyesné grófnőt, *Czirák*-*Almásy* Erzsébet grófnőt, *Barkóczy* Julia báróné csillagkeresztes hölgyet stb.

A szent misét *Majláth* György gróf, erdélyi püspök tartotta fényes segédlettel. Mise alatt a papnövédek énekkara Mozart rekviemét a capella adta elő.

Mise után a fényes társaság fogatokra ült és átment a *katholikus kör* disztermébe, ahol az ünnepi gyűlés folyt le.

A megnyitó beszédet *Majláth* Gusztáv gróf, erdélyi püspök tartotta. A magyar katolikus hölgyekhez fordult.

Buzdította őket, hogy a magasztos és szép cél érdekében lankadatlanul, buzgón és azzal a lelkesedéssel működjenek tovább, mint ahogyan a mozgalmat megindították. Boldogult királynénk alakjának, a keresztény nő példaképének megdicsőítésére templomot kell, hogy emeljenek a magyar nők, ahol az örökimádás tiszta áhitatában emelhessek fel lelküket hozzá.

A szép beszédet élénk tetszéssel fogadták. Ezután a *titkári jelentés* következett. A jelentés megemlékezve a mozgalom terjedéséről, visszatéve az elmúlt év működésére, amely minden irányban kielégítő volt. A központi bizottság gyűlése eddig majdnem *félmillió koronát*; 470,000 koronát eredményezett. A vidéki gyűjtőbizottságok 47 vármegyében és 5 városban alakultak meg és rövid idő alatt máris 50,000 koronához közel járó összeget gyűjtöttek.

A titkári jelentést program szerint egyéb teendők megbeszélésének kellett volna követnie, de minthogy senki sem jelentkezett szólásra, a napirend ki volt merítve. A záróbeszédet *Zichy* Nándor gróf tartotta. Erzsébet királyné emlékével foglalkozott a beszéd legnagyobb része. Az Örökimádás templom jelentősége abban van, hogy emelve a hitéletet, közelebb hozza a nemzetet boldogulásához, mert a nemzetek életében a hit az a tényező, melynek hatását, melynek intenzitását fokozva a nemzet minden erői megsokszorozódnak. A katolikus magyarok pedig a templommal, mint hódolatuknak is örökszép bizonyítékával járulnak a trón elé, ahonnan a kegy és szeretet jelei jutnak osztályrészükül. A katolikus hívek legfőbb reménye az uralkodó, a ki maga is buzgó katolikus és keresztényi szeretetben atyja alattvalóinak.

A beszéd nagy hatása alatt *Császka* György érsek áldást mondott a gyűlésre. Ezzel az ünnepélynek vége volt.

A féltékenység áldozata.

— Gyilkosság Berek-Böszörményben. —

Nem mulik el nap, hogy a lapok borzasztónál borzasztóbb gyilkossági híreket ne közölnének. A legtöbb esetben az indulat vetkőzteti ki az embert az emberiségéből, fosztja meg eszétől s teszi vadállattá, a mely vért kíván, mert csak az hűtheti le bosszuját, csillapíthatja haragját. Számptalan esetben a szerelmi féltékenység veszi el a józan eszt, szüli az irigy gyűlöletet, mely létre hozza — a már szokássá vált kifejezés sz rint — a szerelmi tragédiát.

Ily szomorú esetről ad hirt *berek-böszörményi* levelezőnk:

Molnár Sándor gazda embernek Erzsike leányát, ki a falu szépségei közé tartozik, megszerette ifj. *Kiss* Lajos, ugyancsak berek-böszörményi parasztleány. A leány viszonzta a legény érzelmeit, s elhatározták, hogy rövid időn egy párrá lesznek. Felkeltette a két fiatal boldogsága a faluban négy legénynek, különösen *Rácz* Károlynak az irigységét. Tegnapelőtt este meglesték az ifjút, midőn hazafele tartott, s elhatározták, hogy végezzék vele.

Kiss Lajos megsejtette a dolgot, s magával hívta sógorát, hogy az megvédelmezze, ha esetleg bántanák. Sejtelve nem csalta meg a legényt, mert egyszer csak előugrott a sötétből *Rácz* Károly s felkiáltott:

— Itt vagy kutya!

Rárohant a négy ember Kissre, összeverték teljesen, majd előrántott *Rácz* egy konyhakést s keresztülzurta az áldozatot, úgy, hogy az rögtön meghalt.

A gyilkost három társával együtt letartóztatták, s beszállították a nagyvárad kir. ügyészséghez.

Papp Béla a siralomházban.

Szomorúan, zokogva várja a szatmári testvérgyilkos a siralomházban a holnapot, halálánap napját. Az igazság sujtó keze utólérte, bűnhődnie kell nagy vétkeért. Megölte aljas módon testvérét, hogy az urhatnásághoz szükséges pénzt egy ártatlan ifju vérével megszerezze. Bűne oly nagy, hogy a legnagyobb földi bírő sem adhatott számára kegyelmet.

A királyi elhatározás tegnap érkezett meg Szatmárra a kuria ítéletével együtt, szerdán reggel végrehajtják azt.

Papp Béla lesz az első, akit az új bünvádi perrendtartás rendelkezései értelmében fognak kivégezni, amelynek 503. szakasza értelmében a kivégzés módja a következő:

A halálbüntetés zárt helyen lesz végrehajtható és jelen lesz a királyi ügyész vagy helyettese; a törvényszék részéről kiküldendő bírő és jegyzőkönyvvezető. Továbbá a közigazgatási hatóság egyik főtisztviselője, a fogházfelügyelő, egy lelkész és a halál megállapítása végett alkalmazott két orvos.

Beengedik a zárt helyre az elitelt rokonait és védőjét. Esetleg a királyi ügyész megengedheti a helyi viszonyokhoz képest más férfiak jelenlétét is. Az ítélet végrehajtásáról a kiküldött bírő és a jegyzőkönyvvezető fognak jegyzőkönyvet fölvenni, amelyben a kivégzés megkezdésének ideje, annak lefolyása és bevégezése, valamint a halál bekövetkezésének az orvosok által megállapított időpontja lesz különösen kitüntetve. A fölvetett jegyzőkönyvet a bírón és a jegyzőn kívül a királyi ügyész, illetve helyettese, a közigazgatási tisztviselő és az orvosok írják holnap alá.

Erzsébet ünnepélyek.

Nagyváradon csaknem valamennyi iskola megünnepelte Erzsébet király asszony emlékeztét.

Az olasz-i plebánia-templomban *Dencs* János cz. kanok, az újvárosiban dr. *Vucskics* Gyula plebános mondtak szent misét segédlettel.

*

A jogakadémia ünnepélye a premontreiek templomában tartott misével kezdődött, melyet *Némethy* Gyula dr. akadémiai hitszónok mondott; az ünnepi beszédet *Molnár* Imre dr. jogtanár tartotta a tanári kar és az ifjuság jelenlétében. Nagyszabású lelkesítő emlékbeszéd volt az, a hazafiai kegyelet és az alattvalói ragaszkodás őszinte megnyilatkozása. A hatásos beszéd a nagyszámu hallgatóságra mély benyomást gyakorolt.

*

A főreáliskolában *Krüger* Viktor igazgató tartott remek emlékbeszédet. Rámutatott azokra az érdemekre, melyek Erzsébet királyné

nevét a magyar nemzet előtt feledhetlenné tette, megható szavakkal emlékezett meg a királyasszony szenvedéseiről és szeretetéről s végül az ifjakat a nagyok emlékének kegyeletes megőrzésére, hazafiságra intette. Szépen szavalta Szemes Imre VII. o. t. Sajónak »Erzsébet« cz. költeményét, a zenekar pedig pontos összejátékkal adott elő néhány szép darabot.

*

A főgimnázium ünnepélyét egy gyönyörű zeneszám nyitotta meg. Azután Kotunovics Sándor igazgató tartott emelkedett hangú beszédet, melyben a megboldogult királyné érdemeit méltatta. Majd az énekkar énekelt Smetka tanár vezetése alatt, Bodó László szavalta a Cipruslombok Nagyasszonyunk sirjánál című költeményt.

Az ünnepélyt végül egy gyönyörű zeneszám zárta be.

A *községi polgári leányiskola* 19-én délelőtt 10¹/₂ órakor tartotta Erzsébet ünnepélyét a korona-utczabeli szűk iskola helyiségében. A polgári iskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam hallgatóival együtt, 270 tanuló szorongott egy középnyagyságu tanteremben, mely nemzeti és gyászdrapériákkal s a boldogult királyné arcképével volt díszítve, az ünnepélyhez méltóan. Ott volt az iskolaszék elnöke Hegyessy Márton, a leányiskola és a kereskedelmi tanfolyam tanári kara s a szereplő tanulók szülői. Sajnos, az egész szülőközönséget hely szűke miatt nem hívhatták meg, pedig a sikerült ünnepség a nagy a közönség előtt is megállta volna helyét.

Az »Erzsébet Emlékünnepély«-nek műsora következő volt:

Megnyitó, melyben özv. Rechten Bauer Zsófia megható szép szavakkal emlékezett meg Erzsébet királynéről. Azután »Búgnak a harangok« Belezny Antaltól. Énekelt az iskolai dalkör.

Következett egy szavalt: »Mi történt?« Endrödi Sándortól, szavalta: Osztás Irma III. o. tan., mély gyászba öltözve, gyászfátyolos pártával.

Ezt követte: »Erzsébet« Sajó Sándortól, szavalta: Hellvig Margit III. oszt. tan. Majd ismét a dalkör adta elő: »Ének Erzsébet királynéről« Belezny Antaltól.

Végre szép jelmezekbe öltözve egy csapat kis leány előadta »Erzsébet« és Hungária« cz. alkalmi színművet, Grail Erzsébet.

Előadták: Handel Irma (Hungária), Csák Ilona és Ürögi Erzsébet I. oszt. tanuló (magyar leányok), Stern Paula II. oszt. tan. (visszhang), Schvarcz Boriska III. oszt. tan. (virág), Barna Reményke, Bumbera Margit (erdei madarak), Mihelyi Rózsika (virág), Schiff Sárka, Winter Gizella IV. oszt. tan. (erdei fák) és Goldberger Gizella női keresk. tanfolyam hallgató. A szép ünnepséget bezárta a Szózat, melyet az iskola dalkör Belezny Antal intézeti énektanár vezetése alatt szabatosan és érzéssel adott elő.

*

Az *ujvárosi községi leányiskolában* is méltó kegyelettel ünnepelték meg boldogult királynék nevenapját. — A II. osztály gyászfátyol és nemzeti szalagokkal feldíszített termében Erzsébet királyné koszorúval körülövezett gyönyörű arcképe függött.

Az ünnepély a következő programmal folyt le:

»Hymnus« énekelték a növendékek.

»Megnyitó és Erzsébet királyné méltatása« tartotta Bércziné H. Paula igazgatónő.

»Szeptember tizedike« Lampérth Gézától, szavalta: Láng Gizella IV. oszt. tan.

»A királyné álma« Pósa Lajostól, szavalta: Jakab Leona II. oszt. tanuló.

»Sirassátok a királynét« Gara Akostól, szavalta: Láng Málvia III. oszt. tan.

»Királyné halálára« Móra Istvántól, szavalta: Tyll Emma IV. oszt. tanuló.

»Szózat« énekelték a növendékek.

*

A Sz. Vincze-intézetben Fetser Antal oldalkanonok tartott ünnepélyes misét b. emlékü nagy királynéért, a többi kath. elemi fiu- és leányiskola is tartott ünnepélyt. Előzőleg gyászmisét hallgattak a növendékek, azután egyik tanító a gyermekek felfogásához mért előadásban méltatta a nap jelentőségét.

UJDONSAGOK.

A krizantémum kiállítás.

Előkelő hölgyeink pár nap óta a Szent László-téren levő volt Huzella-féle üzletben adnak egymásnak találkozást, ahol gyönyörködnek a krizantémum remeknél-remekőbb példányaiban. A kiállítás rendezője: Farkas József v.-velencei műkertész érdeme, hogy ilyen csinos kiállítással oly nagy vonzerőt gyakorol közönségünkre s ezzel előmozdítja egy oly humanus egyesület pártolását, mint a nagyváradi és biharmegyei nőegylet. A krizantémum kiállítás még ma lesz nyitva s ajánljuk azok figyelmébe annak megtekintését, aki még nem látta. Ma, kedden este zárják be a kiállítást.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Nov. 20. Krizanthem-kiállítás a Fekete Sasban.
Nov. 22. A kath. kör választmányának ülése este 6 óra-or.
Nov. 27. Képviselőválasztás Belényesben.

* **Királyi audiencia.** A király holnap, kedden reggel kíséretével Gödöllőről a fővárosba érkezik, s 10 órakor általános kihallgatást ad a meiy ezuttal az utolsó lesz. Ő Felsege ugyanis holnap este 8 óra 30 perczkor — az eddigi diszpozíciók szerint, elutazik körünkből s egyenesen Wallseebe megy.

* **A közvilágítás ügye.** A gázgyárral lejáró szerződés aktuálisá tette Nagyváradon a közvilágítás kérdését. Tegnep a tanácsülésen Bordé Ferencz bejelentette, hogy a szükséges adatokat már bekérte. A tárgyalás ez ügyben ma d. u. 3 órakor lesz a városházán és azon részt vesz a szakértőkön kívül a gázgyár képviselője is.

* **A villamos vasut ügye.** A szerződést a miniszter már jóváhagyta a villamos vasutra vonatkozólag. De mielőtt hozzá kezdhethének a villamos vasut építéséhez, még előbb az engedélyezési eljárás következik. A kereskedelmi miniszter értesítette Nagyvárad városát, hogy az engedélyezési tárgyalás a f. évi november hó 30-án lesz a kereskedelmi miniszteriumban; felhívja egyuttal Nagyvárad városát, hogy az engedélyezési tárgyaláson magát képviseltesse. A tanács tegnapi ülésében kimondotta, hogy Nagyváradot dr. Bulyovszky József polgármester, Komlóssy József, Rimler Károly és Busch Dávid fogják képviselni.

* **Virilisek akarnak lenni.** Nagyvárad város legtöbb adót fizetőinek névjegyzéke ellen a bíráló választmányhoz felebbezést adott be Ullmann Félix és Ullmann Sándor, azon a czimen, hogy mindkettő rabbi oklevéllel bir s így adójuk kétszeresen számíttatik. A bíráló választmány a kérelmeket elutasította. Ez ellen újabb felebbezést adtak be, amelyet felterjeszteni a közigazgatási bizottsághoz.

* **Nem kell pestis-kórház.** Nagyvárad városa czélba vette, hogy a tulajdonában levő járványkórház telkén pestises betegek befogadására építkezéseket és átalakításokat fogantatosít. A kereskedelmi miniszter most értesíti a várost, hogy a bemutatott tervek nem felelnek meg a helyszínen járt miniszteri szakközeg javaslatának. Új terveket azonban nem kíván a miniszter, mivel azok keresztülvitelét még nem látja szükségesnek s így egyelőre a további tárgyalások függőben hagyását kívánja.

* **A német kath. sajtó.** Egész Németországban a katolikusok száma nem több, mint tizenkilencz millió, tehát körülbelül kétszer annyi, mint Magyarországon lakossága. Már most Magyarországon van összesen, a folyóiratokkal együtt 27 katolikus lap. Eilenben Németországban? Csupán politikai lap van 419, melyek közül 171 napilap, köztük 4 francia. (De mi is számítottuk a 27 lap közt a németeket), 11 lengyel. Egyedül Poroszországban, melynek alig van valamivel több katolikus lakosa, mint Magyarországnak, nem kevesebb, mint 270 kath. lap jelen meg, tehát aránylag tízszer annyi, mint Magyarországon. 1822-ben Poroszországban még csak egyetlen egy katolikus lap volt; 1872-ben a kulturharc kezdetén 69. Bismarck hadjárata a katolikus sajtónak új ellenálló képességet adott, de számbeli gyarapodása mégis a kulturharc megszűnte után kezdődött nagyobb mértékben. 1890-ben 149 kath. lapja volt Poroszországnak; tíz év óta tehát majdnem megkétszereződött a számuk. Csak hogy Németországban a katolikusok természetes és becsületbeli kötelességüknek tartják, hogy a katolikus lapokat olvassák.

* **A sertésvásártér berendezése.** A miniszter leiratához képest Nagyvárad város törvényhatósága elhatározta, hogy a sertésvásártér a ló- és baromvásár és a Körözs közötti területen rendezi be. A főmérnök már elkészítette a terveket, amelyeket a napokban tárgyal egy szűkebb bizottság. Az állami állatorvos a berendezési terveket megfelelőeknek találta. Az új sertésvásártér a jövő évi június havi nagyvásárra teljesen készen lesz. A kereskedelmi miniszter tudvalevőleg hajlandónak nyilatkozott a jövő évi május hóig a jelenlegi sertésvásártér használatát megengedni.

* **A nagyváradi Dreyfus.** Erdekes kis levelezőlapot kapott tegnep a nagyváradi rendőrség. Bővebb magyarázat helyett szószerint közöljük:

Tek. kapitányi hivatal!

Tudatom, hogy az agyafurt, kombinált, női intrika rafinéria és a reklamszövevényeiből font liga alól sikerült némileg kímásnom — s mindennemű jogorvoslat törvényes megtorlás többszörös zavarából — végre anynyi tortoura és szenvedéstől sikerül megszabadulnom, de azért szabad még nem vagyok. Valóságos Dreyfus ügy féle ez. Az legszívelyesebb üdvözlettel.

Nagy-Károly, (Nagy-utca 546-ik szám.)
1900. XI./18.

Sass Elemér.

Nagyon jó megjegyzést tett e levelezőlap elolvasása után egyik rendőrségi tisztviselő a szenvedő Sass Elemérre: képezhetetlen hülye.

* **Az egyéves önkéntesek iskolája.** Az idei egyéves önkéntesi tanfolyamon Nagyváradról csak 11 önkéntes van, míg a debreczeniek száma jóval több. Ez indította Debreczen város

tanácsát arra, hogy az önkéntes iskolának Debreczenbe leendő áthelyezését kérje deputáció útján a minisztertől. A kérelemnek lett is fogantatja, mert a miniszter elrendelte, a hogy nagyvárad egyéves önkéntes iskola a f. évi december hó 1-től Debreczenbe tétessek át. A miniszter ezen határozata sérti Nagyvárad város érdekeit, a miért is dr. *Bulyovszky* József polgármester sürgős felterjesztést intéz a miniszterhez, továbbá a temesvári hadtestparancsnoksághoz, a melyben rámutat azon igazán nagy áldozatokra, a melyeket Nagyvárad városa hozott a katonaság érdekében, s különben is az év befejezése után csak Nagyváradra kell jönni az összes önkénteseknek a tiszti vizsgára. Kívánatos, hogy a polgármester buzgalmanak meg legyen a kellő sikere.

* **A tanács ülése.** Nagyvárad város tanácsa tegnap tartott ülésében a fontosabb ügyek egész sorát intézte el. Mindenek előtt a színházépítéssel még hátralékos 120,000 koronát utalták ki. A végelszámolást még ezután eszközlik, azért egy hónapig még *Krubicza* mérnök itt marad. A színházban régebben felmerült kellemetlenségre vonatkozólag tudomásul vették, hogy azt nem hírlapíró, hanem bankhivatalnok okozta (*egyáltalán nem ártana utána nézni, hogy ne adják ki magukat újságíróknak a színházban olyanok, a kik még szerkesztőséget sem láttak.*) A színpad hátsó részén kókusz-szőnyeget fognak alkalmazni, a bejárathoz plüsz-szőnyeget. A vészkijárat használata ezentul tilos. A világitást átveszik városi kezelésbe, de az igazgató fizeti; a rendőrök és a tűzoltók is a délutáni előadáson külön díjazást kapnak.

A városháza terve re nézve felkéri Rimánóczy Kálmánt, terjeszse elő a terveket minél előbb. Tudomásul vették, hogy a czirok- és szalmaárugyár megvette a volt Weinberger-féle malmot.

* **Diszes esküvő.** Vasárnap délután diszes esküvő volt a várad-olaszi-i plebánia templomban. *Karger* Vilmos derék fiatal kereskedő vezette oltárhoz bájos menyasszonyát, *Steininger* Gizellát, *Steininger* Sándor kőszegi köztisztviselőben álló polgár kedves és viruló szép leányát. A tágas templom egészen megtelt előkelő közönséggel, különösen hölgyekkel. Midőn a nagyszámú diszes násznépség a templomba vonult, valamint az esketés végén *Kalmár* Illés kántor Nászindulót játszott az orgonán. Az esketést *Makay* József székesegyházi karkáplán, a Szt. László-nyomda igazgatója végezte, *Pálffy* Béla főreáliskolai hittanár, a kath. legényegylet igazgatójának segédlete mellett, s a szertartások után lélekemelő szép beszédet intézett az új párhoz. Násznagyok voltak: *Óváry* Lajos és *Moldoványi* Sándor, nászasszonyok: *Fröhlich* Jánosné és *Moldoványi* Sándorné, koszorus leányok: *Karger* Rózsa, *Mogyorós* Irma, *Haláti* Irma és *Moldoványi* Margit; vőfélék: *Lendvay* József, *Bátori* István, *Fröhlich* György és ifju *Karger* Sándor. — Este az örömapa: *Karger* Sándor nyári vendéglőjének tágas üveges termében a diszes vendégek sokasága gazdag nászslakomára gyűltek össze, a mely alatt szebbnél szebb pohárköszöntőben éltették az új párt, az örömszülőket, a koszorus leányokat stb. Majd vig tánczra perdültek s jó kedvvel járták a házi gazda örömeire a kora hajnalig.

* **Tanulók népkonyhája.** A milyen fejfurdult időjárás van s ha a naptárt figyelemmel nem kísérik, nem is hinnék el, hogy november utólján vagyunk. De naiv hiedelmünkre még is rá czáfolnak egyes jelenségek, melyek a téli évszak kísérei s melyek szemük elé tartják a

tükröt, a melyből láthatjuk, hogy képzelődésünk csalódás és nem valóság. Ilyen két jelenség a maróni illat az uteza sarkokon és a nyomor tanyájának, a népkonyháknak benépesülése és megnyitása. A társadalom eme jótéteményében az iskolák tanuló serege is részesül, minden nap terített asztalon meleg étel várja délen a kis éhezöket, a kiknek nem szoktak főzni odahaza. Az egyes városrészekben tegnap nyitották meg a »Gyermek barát« áldozatkészsgével fentartott tanuló asztalt.

EGYESÜLETEK

A kath. körök orsz. nagygyűlése. A katolikus körök országos szövetségének nagygyűlése ma, november 20-án lesz megtartva Budapesten a kath. kör nagytermében. A nagygyűlést megelőzőleg d. e. 9 órakor szent mise lesz az egyetemi templomban. Az országos nagygyűlésen a nagyvárad kath. kör választmánya a kör képviselőre *Palotay* László elnököt és *Pekanovits* Imre vál. tagot kérte fel, akik egyszersmind szavazati jogukat is gyakorolják. Részt vesznek még a nagygyűlésen a kör tagjai közül *Weidlich* István, *Kugler* Albert, *Milibák* József, id. *Jelinek* Ferencz és *Papp* Imre. A nagyülés tárgysorozata a következő:

1. Elnöki megnyitó. Mondja: ifj. Zichy János gróf.
 2. Üdvözlések.
 3. Az igazgató-tanács jelentése.
 4. A katolikus körök teendői a katolikus hitélet emelése körül. Előadó: Andor György dr., primási szertartó.
 5. A katolikus egyesületek teendői a nép anyagi érdekei körül. Előadó: Zlinszky János dr., ügyvéd.
- Délben 1 órakor közös ebéd a Budapesti Katolikus Kör éttermeiben. Egy téríték ára 2 kor. 40 fillér.
- Délután 3 órakor a nagygyűlés folytatása.
6. A központi jelentése.
 7. Pénztári titkár jelentése.
 8. Az elnökség és az Igazgató-tanács megválasztása.
 9. Elnöki zárszó.

IRODALOM.

Rajzok a kuruczvilágból. Irta *Kincs* István, Budapest, Stephanum. 1900. A »Családi Regénytár« IX. kötete. Ára diszes vászonkötésben egy korona.

Tizenkét rajz és elbeszélés a kuruczvilágból, leginkább Bottyán labancz generális idejéből: ime ez a tartalma kiváló tárczairónk *Kincs* István legújabb elbeszélő kötetének. Amint ez a kötet is mutatja, *Kincs* István nem egy tekintetben messze kimagaslik az újabb novellisták és tárczairók szürke gárdájából.

Először is szereti a magyar történelmet; nem foglalkozik örökösen a modern szalon-élet léhaságaival s a századvég csiklandós társadalmi problémáival, inkább elkalandozik lelke a küzdelmes és dicsőséges mult ábrándos korszakaiban, hogy élénk varázsoljon egy-egy képet, egy-egy történetet, amely fölmelegíti, lelkesedésre gyújtja a magyar szívet.

De azután ismeri is jól a magyart — eszéjárását, szokásait, szíve fenekét; ezért alakjai, a régi viczispánok, hajdúk, kuruczok, labanczok, czigányok, parasztok, igazi magyar típusok.

Van azután egészséges humora, mely, miként a tavaszi napsugár, vidám, játszi fénynyel aranyozza meg elbeszéléseit s ez annál jobban esik, minthogy már-már belefárad és elfárad az ember lelke attól a pesszimiztikus, filozofáló vagy cinikus hangtól és világnézettől, mely a modern novellisták jellegzetes sajátága.

Főérdeme azonban nyelve: zengzetes, zamatos, törül metszett magyar nyelv, melynek fordulatai, hasonlatai, jelzői, képei mindmeg-

annyi drágagyöngyök a népryelv tengerének elöttünk ismeretlen mélységeiből kihalászva.

Kincs István sok tekintetben Vas Gerebent juttatja esztünkbe. Adja Isten, hogy neki is legyen olyan hatása, amint Vas Gereben gyakorolt a magyar társadalomra. Ma is szükség van olyan egészséges, hazafias élesztőre, minő a *Kincs* István elbeszéléseiben bőséggel található.

Az első elbeszélés (A bujdosók) túlságosan romantikus; de a többi tizenegyet mind sikerült nek tartjuk, mindannyit nagy élvezettel olvastuk.

A »Családi Regénytár« egy pompás kötetel gyarapodott, melyet melegen és örömmel ajánlunk a regényolvasó közönségnek. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.

Igazságszolgáltatás.

A megcsalt férj bosszuja.

(Esküdtszéki főtárgyalás.)

Nagyvárad, nov. 19.

Ma tárgyalta a kir. törvényszék mint esküdtbíróóság *Dudás* Juon fenesi lakos bűnügyét, aki mint annak idején megirtuk, f. évi június hó 10-én reggel lelőtte *Ispáz* Péter juhászt, mivel az feleségével *Hecskó* Juliával szerelmi viszonyt folytatott.

Az esküdtszéki bíróság elnöke *Millye* Gyula kir. táblai bíró volt, szavazóbírák *Fassie* Pál és *Kurovsky* Ferencz, jegyző *Hermann* Aladár. A vádat dr. *Nagy* Géza kir. ügyész képviselte, a védelmet dr. *Wavrek* Kálmán ügyvéd látta el.

Az esküdtszék a következőkből alakult meg: *S. Balogh* Mihály, *Pénzes* Lajos, *Mayr* Sándor, *B. T. Nagy* József, *Dajka* Ambrus, *Bodó* Bertalan, *Badar* Béni, *Bujdosó* József, *Rammer* Ignác, *Fazekas* Gergely, *Mertz* Nándor pedig pótesküdték.

A tárgyalás vádlott *Dudás* Juon kihallgatásával kezdődött, ki az általános kérdésekre elmondja, hogy 24 éves gör. kel. vallású, fenesi lakos, 3 éve él vadházasságban *Hecskó* Juliával.

Az elnök felszólítására vádlott a következőket mondta el:

Hecskó Juliával 3 éve élt vadházasságban. 1899-ben meghallotta, hogy felesége *Gyorgyval* (*Ispáz* Péter) szerelmi viszonyt folytat. Felébredt benne a féltékenység s miután meggyőződött arról, hogy igaz, a mit beszélnek, megverte a feleségét, *Ispáznak* pedig megizente háromszor is, hogy ne bolygassa meg a házi békét. Június 10-én reggel a Huta erdőrészen lévő kubikolásból feleségével kihajtotta a juhokat a »Toplicza« erdőrésszebe. Innen visszaküldte a felesége azzal, hogy menjen az apósához, a ki pálinkáért fogja küldeni. Visszamenet a *Gyorgye* kulibájára előtt ment el, hol egy emberrel beszélt, de *Ispázhoz* nem szólt. A mint tovább ment látta, hogy *Gyorgye* (*Ispáz* Péter) kezébe vette a fegyverét, s azt mondta, hogy ő is hajtja ki a juhokat a »poszár« erdőbe.

A mint mondta ugy is tett. Vádlott pedig hazament és miután megtudta, hogy nem igaz a mit a felesége neki mondott t. i., hogy apósa pálinkáért akarja küldeni, elindult visszafelé, vállára vetvén apósának fegyverét (a mint azt máskor is megtette,) mely sörétre volt töltve, eltávozott. Az erdőbe kiérvén észrevette, hogy egy tisztáson ott van a felesége és *Gyorgye*, (*Ispáz* Péter.) Feltámadt lelkében hirtelen a harag, a gyűlölség házibékéjének megrontója iránt, fegyveréhez kapott mintegy önkéntelenül s azt sem tudva, hogy mit cselekszik, felhuzta a puská kakashát s *Ispáz* Péter halva rogyott össze.

Vádlotthoz még több kérdést intézett az elnök, valamint védő s ezután következett *Hecskó* Juliának a kihallgatása.

Mielőtt azonban ez megtörtént volna a kir. ügyész kérte a zárt ülés elrendelését, mit a törvényszék el is rendelt. A zárt ülés egészen esti 6 óráig tartott, mikor is elnök felfüggesztette az ülést, s annak folytatását ma reggel 9 órára tűzte ki.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Kedd:) d. u. Az »Uránia« előadása.
) este: »Szép Galathea« és az »Uránia« előadása.

Szerda:) d. u. Az »Uránia« előadása
) este: »Paraszt szivek« és az »Uránia« előad.

Csütörtök: »Jáfet tizenkét felesége« má-sodsor.

Pentek: »A Sabin nők elrablása«.

Szombat: »Traviata«

Vasárnap:) délután: »Hófehérke.«
) este: »Két pisztoly.«

Jóslat.

Nagyon klasszikus vígjáték volt Csiky Ger-gelynek tegnap előadott Jóslata. Világért sem akarjuk ezzel annak becsét kjsébbíteni, hiszen a magyar tudományos akadémia száz aranynyal jutalmazta annak idején. De a közönségnek nagyon klasszikus, mert bizony a bérlőkön és potyajegyeseken kívül csak csekély számú kö-zönség mutatott lelkesedést iránta. A szép jambusokat sem sokan élvezték, a hévvel telt dikciót még kevesebben. Pedig Csiky Gergely nagyságát éppen az mutatja, hogy ó-görög vi-lágból is tudott olyan darabot idevarázsolni, a melyen itt ott zajosan derült a közönség. Ez a néhány derűs jelenet és kacagató alak teszi a Jóslatot élvezhetővé a mai közönség szá-mára is.

A zajos derűtségeket sokban előmozdi-tották a szereplők. A hol csak egy kihasznál-ható szót vagy jelenetet találtak, abban kihe-gyezték a komikumot a lehetőségig s így a kik tegnap ott voltak az előadáson, általában nem igen bánták meg.

A tapsok a komikus helyzeteknek szólnak, különösen az ötödik felvonásban, a hol *Nyáray*, *Bérczi* és *Benkő* Zoltán okoztak sok derült-séget. P. *Adorján* Berta (Olimpia) igazi klasz-szikus játékot nyújtott; valódi görög illuziókba ringatta a nézőt. Görög hangulatot keltett *Peterdy* (Adrostos) is, míg *Füredi* (Dioscuros) inkább hazai, karzati hatásra leső mozdulatok-kal és maszkkal ritt ki a többi közül. Szer-retjük az ő eredeti mókáit, de itt kevesebb is elég lett volna pl. csak nem kellett volna ugyanazokat a mozdulatokat ismét-elnie. Ambícióval és szép sikerrel játszott *Könyves* Jenő (Helios); igen jól szavalt a hatásosabb részeket. Ő volt az egyedüli, a kinek beszédéből mindig ki lehetett érezni a vers perdülését. Ehhez persze pontosan meg kellett tanulnia az egész szerepet, a mi pl. *Deésynek* megint nagy munka lett volna. Nem akadt meg szembenőben, de jó paúzákat tartott. Pe-dig a sugó buzgalmára nem panaszkodhatunk. Jó volt mint mindig, *Szilágyi* (Agrion).

A többi szerep E. Kovács Mariska, Szoh-ner Olga, Bércziné, Madas, Gáthy és Szarvasi kezében volt.

K. A.

Az Uránia-előadások.

— Velencea. —

A páholyok ásitottak, a földszint kongott az ürességtől, a mi azt jelenti, hogy az Uránia-előadások rendezése körül valami hiba tör-tént

Hogy mi a hiba, azt a vállalatnak kellene kitalálnia. Részünkről azt hisszük, hogy hétköz- nap d. u. 3 órakor előadásra Nagyváradon nem igen megy közönség abból az egyszerű okból, mert nem mehet. Hétköznap a nagyvárad

színházlátogató közönség délután kenyeret keres és nem ér rá színházba járni.

A vetített képek maguk pompás kivitelűek, a mozgó fényképek is jók. Csak azt szeretnők, ha a többi szöveg lenne kissé változatosabb. Vagy kevesebb nevet és adatot, vagy egy szikra szellemességet kérünk még ráadásul.

Szép Galathea. Ma, kedden este az Uránia mutatványait megelőzően egy régi, ked-ves egyfelvonásos operett: »Szép Galathea« ke-rül előadásra. A darab főbb szerepeit Balláné Csik Irén (Galathea), Lányi Edit (Ganimed), Nyáray Antal (Midász), s Kalmár József (Pig-maleon) játsszák. Az Uránia Spanyolországot mutatja be Pekár Gyula magyarázataival.

Paraszt szivek. Balassa Armin dr. hir-neves szegedi író, bájos egyfelvonásos népszin-műve, a »Paraszt szivek« kerül bemutatóra szerdán este színházunkban. A megkapó rész-letekkel tele poétikus darab nagyobb szerepei Forrai Ferike, Pintér, Peterdy, Bérczy, Szarvasi és Bognár kezében vannak.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 87.

dénybérlet 85 sz.

Nagyváradon, kedden, 1900. nov. 20-án

Uránia tudományos színház

délután 3 órakor fél helyárrakkal

A föld regénye. — A vas.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal

Spanyolország.

Ezt megelőzi:

SZÉP GALATHEA.

Operette.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál. **HELYÁRAK:** Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszek 30 kr. Föld-szinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Kar-zati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vásár- és ünnep- napokon este 6 órakor.

Színházi látcsövek a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, nov. 21-én:

A paraszt szivek.

Népszinmű.

MULATSAG.

Fodrász-kolon. A fodrász segédek egyrésze által rendezett kolon vasárnap este zajlott le a Zöldfa szálló nagytermében. Jelen voltak:

Leányok: Meskó Ilonka és Mariska, Kauczil Mariska és Emma, Veres Erzsike, Zeke Jolánka, Fráj Jozefin, Nagy Terka, Husznai Mariska, Reszegi Etelka, Varju Lujza, Boros Giza, Fehérvári Mariska, Hegedüs Juliska, Szabó Rózsika, Oláh Mariska, Deák Rózsika, Zakar Rózsika, Hegedüs Veronka, Csollár Anna és Gizella, Kovács Etelka, Okos Erzsike, Futó Etuska, Dvorzszik Ilonka és Margit, Cziczka Gizela, Erczey Mariska, Rác Mariska és Rózsika, Takács Etelka, Papp Erzsike, Rotkorb Mariska, Csete Erzsike, Papp Mariska, Balázs Mariska, Groszmann Szeréna és Heléna, Rekhendor Mariska, Betnyák Margit, Benkő Mariska,

Pápa Vilma, Porzsa Veronka, Borbély Terka, Popo-vics Margit, Fekete Katicza.

Asszonyok: Meskó Simonné, Nemes Lajosné, Kauczil Istvánné, Veres Károlyné, Fehérvári Jó-zsefné, Hegedüs Károlyné, Reszegi Józsefné, Csollár Ferenczné, Okos Lajosné, Futó Lajosné, Nagy Jó-zsefné, Ercsey Józsefné, Dvorzszik Flóriánné, Szabó Jánosné, Popovics Istvánné, Szabó Emilné, Boros Jánosné, Lamel Vilmosné, Husznai Andrásné, Bene-dek Béláné, Papp Ábrahámné, Deák Jánosné, Ku-rinczki Andrásné, Oláh Ferenczné, Zakar Mihályné, Papp Lajosné, Rác Lajosné, Groszman Sámuelné, Takács Antalné, Gáspár Imréné, Csete Istvánné, Kelemen Ferenczné, Betnyák Györgyné, Benkő Fe-renczné, Cziczka Ferenczné, Pápa Lajosné, Torzsa Péterné.

Az estélyt még hat következő vasárnapon megismétlik.

TAVIRATOK.

A király legfiatalabb unokája.

Budapest, nov. 19. (Saj. tud. táv.) *Mária Valéria* kir. hercegnő tegnap éjszaka Welsben leányt szült. Az új szü-lött, a hatodik gyermek. Ő Felsége hol-nap utazik el Budapestről Welsbe.

Az ezredek szaporítása.

Budapest, nov. 19. (Saj. tud. táv.) A közös hadügyminiszteriumban elhatároz-ták, hogy a gyalog sor ezredek számát 102-ről 120-ra emelik. A szükséges legény-ség a sűrűbb népességű vármegyékből nevezetesen *Bihar*, *Tolna* és Nyitrából kerülne ki.

Hírek a kínai harcztérről.

London, november 19. A Daily Telegraph nak jelentik Sanghaiból 17-iki kelettel, hogy három kínai tábornok 23,000 emberrel Csili tartomány határa mentén mozog, hogy a szövetségesek nyugat felé való továbbnyomulását megakadályozza. A Daily Newsnek jelentik Pekingből 16-iki kelettel: Uhtomszkij herceg ma ideérkezett.

A transzváli követ utazása.

Marseille, nov. 19. Leyds dr. transzváli követ tegnap ideérkezett. (M. T. I.)

Krüger Triesztben.

Róma, nov. 19. (Saj. tud. táv.) Azok miatt a nehézségek miatt, melyeket a francia kormányt ámasztott az ellen, hogy Krüger francia földre lépjen, igen való-szinű, hogy a búrok elnöke Triesztben száll partra.

A búr földről.

London, nov. 19. A Standard tegnap-előtti kelettel táviratokat kapott Dél-Afrikából, a mely szerint hosszú időre nincs kilátás arra, hogy az uitlanderek visszatérjenek a Randterületre. Azt hiszik, hogy csak hónapok múlva fognak visz-szatérni.

A boxerek harcza.

Páris, nov. 19. A Havas-ügynökség jelent. Pekingből 17-iki kelettel: A Pekingből ehó 6-án elindult francia hadoszlop Tunlingba érkezett és megszállotta a császári sirokat. A hadoszlop harcza keveredett a boxerekkel, a kik közt három századot megöltek vagy harczképtelenné tettek. A francziáknak nem volt veszteségök. (M. I. T.)

Erzsébet gyászünnep.

Bécs, nov. 19. Néhai Erzsébet királyné nevenapja alkalmából ma az összes templomokban gyászmisét mondtak. (M. I. T.)

Hirdetmény.

A nagyváradi honvéd huszár osztály elhelyezésére szolgáló itteni laktanyában levő *kantin* helyiséget 1901. január hó 1-étől 1903. évi december hó 31-ig terjedő három évre való bérbe vételére pályázat hirdettetik, és a bérbe adás és vétel iránti tárgyalás folyó évi november hó 28-án délelőtt 10 és fél óraker a honvéd huszár laktanyában az osztály parancsnoksági irodában fog megtartatni.

A kantin bérbe vétele iránt érdeklődők a részletes és bővebb feltételeket a nagyváradi honvéd huszársági laktanya kapuján, valamint a helybeli rendőrkapitányi hivatalnál kifüggesztett hirdetményből tudhatják meg.

A m. kir. debreczeni 2. honvéd huszár ezred I. osztály parancsnokság.

KOZGAZDASAG.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, nov. 19.
Buza októberre	— — — — —
Buza áprilisra	— — — — — 7.57
Tengeri	— — — — — 5.01

Rozs ápr.	— — — — — 7.18
Zab ápr.	— — — — — 5.61
Káposzta, repeze, aug.	— — — — —

Értéktőzsde.

	Budapest, nov. 19.
Osztrák hitel	— — — — — 660.50
Magyar hitel	— — — — — 674.—
Allamvasut	— — — — — 657.—
Rimamurányi	— — — — — 489.50
Magyar jelzalog	— — — — — 484.—
Salgótarjáni	— — — — —
Wagon-kölcsön	— — — — —

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. nov. 19-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — — 96.05
Magyar koronajárdék	— — — — — 90.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — — 99.50
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — — 99.25
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — — 98.50

Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — — 91.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	— — — — — 98.40
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	— — — — — 92.50
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcsön	— — — — — 161.—
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	— — — — — 140.—
Osztrák járadék papirban	— — — — — 98.—
Osztrák járadék ezüstben	— — — — — 97.50
Osztrák járadék aranyban	— — — — — 95.50
Osztrák korona járadék	— — — — — 98.25
Osztrák államsorsjegyek	— — — — — 183.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — — — 16.90
Magyar hitelbankrészevény	— — — — — 678.—
Osztrák hitelintézet részvény	— — — — — 657.—
Párisi vista	— — — — — 95.82
20 frankos arany (Napoleond'or)	— — — — — 19.81
Németbirodalmi márka	— — — — — 116.65
London vista	— — — — — 240.55
20 márkás arany	— — — — — 23.51

A szerkesztőségértelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

Üveg- és porcellán-üzlet

áthelyezés.

Tisztelettel értesitem t. vevőimet és a n. é. közönséget, hogy

üveg- és porcellán-üzletemet

1900 november 15-től

Kossuth (Sas) utca, Mezey-féle szomszéd házban
helyeztem át.

További b. látogatását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

HANT FRIGYES.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA R. T.

Nagyvárad, Apáczka-utca 3. szám.

Művek,
folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:
izléses kivitelben
mindennemű
nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,
számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.